HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

4 octombrie 2024*

„Trimitere preliminară – Acordarea protecției internaționale – Directiva 2013/32/UE – Articolul 38 – Articolul 18 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Conceptul de «țară terță sigură» – Calificarea Republicii Turcia ca fiind o «țară terță sigură» – Readmisie a solicitanților de protecție internațională în țara terță – Refuz”

În cauza C-134/23,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Symvoulio tis Epikrateias (Consiliul de Stat, Grecia), prin decizia din 3 februarie 2023, primită de Curte la 7 martie 2023, în procedura

Somateio „Elliniko Symvoulio gia tous Prosfyges”,

Astiki Mi Kerdoskopiki Etaireia „Ypostirixi Prosfygon sto Aigaio”

împotriva

Ypourgos Exoterikon,

Ypourgos Metanastefsis kai Asylou,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte de cameră, doamna O. Spineanu-Matei, domnii J.-C. Bonichot și S. Rodin și doamna L. S. Rossi (raportoare), judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: doamna S. Spyropoulos, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 14 martie 2024,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Somateio „Elliniko Symvoulio gia tous Prosfyges”, de V. Papadopoulos, dikigoros;

– pentru Astiki Mi Kerdoskopiki Etaireia „Ypostirixi Prosfygon sto Aigaio”, de E. Spathana, dikigoros;

* Limba de procedură: greaca.

– pentru guvernul elen, de Z. Chatzipavlou, K. Georgiadis, G. Karipsiadis, T. Papadopoulou și S. Spyropoulos, în calitate de agenți;

– pentru guvernul ceh, de A. Edelmannová, M. Smolek și J. Vláčil, în calitate de agenți;

– pentru guvernul german, de J. Möller și R. Kanitz, în calitate de agenți;

– pentru guvernul cipriot, de I. Neophytou și F. Sotiriou, în calitate de agenți;

– pentru guvernul maghiar, de Zs. Biró-Tóth și M. Z. Fehér, în calitate de agenți;

– pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman și A. Hanje, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de A. Azéma și A. Katsimerou, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 iunie 2024,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 38 din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO 2013, L 180, p. 60), citit în lumina articolului 18 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Somateio „Elliniko Symvoulio gia tous Prosfyges” (asociația „Consiliul elen pentru refugiați”, Grecia) și Astiki Mi Kerdoskopiki Etaireia „Ypostirixi Prosfygon sto Aigaio” (organizația fără scop lucrativ „Sprijin pentru refugiații din Marea Egee”, Grecia) care acționează, ambele, în favoarea refugiaților, pe de o parte, și Ypourgos Exoterikon (ministrul afacerilor externe, Grecia) și Ypourgos Metanastefsis kai Asylou (ministrul imigrației și azilului, Grecia), pe de altă parte, în legătură cu validitatea unor decrete ministeriale adoptate în comun de aceștia din urmă și prin care Republica Turcia era desemnată ca fiind o „țară terță sigură” pentru anumite categorii de solicitanți de protecție internațională.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Acordul UE-Turcia privind readmisia

3 La 16 decembrie 2013, Uniunea Europeană și Republica Turcia au încheiat un Acord privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală (JO 2014, L 134, p. 3, denumit în continuare „Acordul UE-Turcia privind readmisia”). Acest acord a fost ratificat în numele Uniunii Europene prin Decizia 2014/252/UE a Consiliului din 14 aprilie 2014 (JO 2014, L 134, p. 1, rectificare în JO 2014, L 331, p. 40).

4 Articolul 4 alineatul (1) din Acordul UE-Turcia privind readmisia prevede:

„La cererea unui stat membru și fără efectuarea de către statul membru respectiv a altor formalități decât cele prevăzute în prezentul acord, Turcia readmite toți resortisanții țărilor terțe sau apatrizii care nu îndeplinesc sau care nu mai îndeplinesc condițiile în vigoare cu privire la intrarea, prezența sau șederea pe teritoriul statului membru solicitant, cu condiția ca, în conformitate cu articolul 10, să se stabilească faptul că persoanele respective:

[…]

(c) au intrat ilegal și direct pe teritoriul statelor membre după o perioadă de ședere pe teritoriul Turciei sau după tranzitarea acestuia.”

5 În temeiul Deciziei (UE) 2016/551 a Consiliului din 23 martie 2016 de stabilire a poziției care urmează să fie adoptată în numele Uniunii Europene în cadrul Comitetului mixt privind readmisia în ceea ce privește o decizie a Comitetului mixt privind readmisia referitoare la măsurile de punere în aplicare, de la 1 iunie 2016, a articolelor 4 și 6 din Acordul dintre Uniunea Europeană și Republica Turcia privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală (JO 2016, L 95, p. 9), obligația prevăzută la articolul 4 din Acordul UE-Turcia privind readmisia se aplică de la 1 iunie 2016.

Directiva 2013/32

6 Considerentele (18), (43), (44) și (46) ale Directivei 2013/32 au următorul cuprins:

„(18) Este atât în interesul statelor membre, cât și al solicitanților de protecție internațională să se ia o hotărâre cât de repede posibil cu privire la cererile de protecție internațională, fără a aduce atingere unei examinări adecvate și complete.

[…]

(43) Statele membre ar trebui să examineze pe fond toate cererile, și anume să evalueze dacă solicitantul respectiv îndeplinește condițiile necesare pentru a obține protecție internațională în conformitate cu Directiva 2011/95/UE [a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9)], cu excepția cazului în care prezenta directivă cuprinde dispoziții contrare, în special atunci când se poate presupune în mod rezonabil că o altă țară ar efectua examinarea sau ar asigura protecție suficientă. […]

(44) De asemenea, statele membre ar trebui să nu aibă obligația de a evalua pe fond o cerere de protecție internațională în cazul în care se poate presupune în mod rezonabil că solicitantul, datorită unei legături suficiente cu o țară terță astfel cum este definită de legislația internă, va cere protecție în respectiva țară terță, și în cazul în care există motive să se considere că solicitantul va fi admis sau readmis în țara respectivă. Statele membre ar trebui să acționeze în acest mod numai atunci când solicitantul în cauză ar fi în siguranță în respectiva țară

terță. Pentru a se evita circulația secundară a solicitanților, ar trebui stabilite principii comune pentru luarea în considerare sau desemnarea de către statele membre a țărilor terțe ca sigure.

[…]

(46) În situația în care statele membre aplică conceptele de țară terță sigură de la caz la caz sau desemnează țări ca fiind sigure prin adoptarea de liste în acest scop, acestea ar trebui să țină seama, *inter alia*, de orientările și manualele operaționale și de informațiile privind țările de origine și activitățile, inclusiv de metodologia privind raportul de informare referitor la țara de origine al [Biroului European de Sprijin pentru Azil (BESA)] menționate în Regulamentul (UE) nr. 439/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 mai 2010 privind înființarea unui Birou European de Sprijin pentru Azil [JO 2010, L 132, p. 11], precum și de orientările relevante ale [Înaltului Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICNUR)]."

7 Articolul 2 din această directivă, intitulat „Definiții", prevede:

„În sensul prezentei directive:

(a) «Convenția de la Geneva» înseamnă Convenția din 28 iulie 1951 privind statutul refugiaților, astfel cum a fost modificată prin Protocolul de la New York din 31 ianuarie 1967;

[…]

(c) «solicitant» înseamnă un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid care a depus o cerere de protecție internațională cu privire la care nu a fost adoptată încă o decizie finală;

[…]

(e) «decizie finală» înseamnă o decizie de acordare sau nu a statutului de refugiat sau de protecție subsidiară resortisantului unei țări terțe sau apatridului în temeiul Directivei [2011/95] și care nu mai este susceptibilă de a fi supusă niciunei căi de atac în cadrul capitolului V din prezenta directivă, indiferent dacă respectiva cale de atac are sau nu ca efect de a permite solicitanților să rămână pe teritoriul statelor membre în cauză până la soluționarea acesteia;

[…]"

8 În capitolul II din directiva menționată, intitulat „Principii fundamentale și garanții", figurează articolele 6-30.

9 Printre dispozițiile capitolului III din aceeași directivă, intitulat „Proceduri în primă instanță", figurează printre altele articolele 31, 33, 35 și 38.

10 Articolul 31 din Directiva 2013/32, intitulat „Procedura de examinare", prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Statele membre prelucrează cererile de protecție internațională în cadrul unei proceduri de examinare în conformitate cu principiile și garanțiile fundamentale din capitolul II.

(2) Statele membre se asigură că procedura de examinare se încheie cât mai repede posibil, fără a aduce atingere unei examinări corespunzătoare și complete.”

11 Articolul 33 din această directivă, intitulat „Cereri inadmisibile”, prevede:

„(1) În afara cazurilor în care o cerere nu este examinată în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 604/2013 [al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (JO 2013, L 180, p. 31)], statele membre nu au obligația de a verifica dacă solicitantul îndeplinește condițiile cerute pentru a obține protecție internațională în conformitate cu Directiva [2011/95], în cazul în care cererea este considerată inadmisibilă în temeiul prezentului articol.

(2) Statele membre pot considera o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă numai în cazul în care:

(a) un alt stat membru a acordat protecție internațională;

(b) o țară care nu este stat membru este considerată ca prima țară de azil a solicitantului, în temeiul articolului 35;

(c) o țară care nu este stat membru este considerată ca țară terță sigură pentru solicitant, în temeiul articolului 38;

[…]”

12 Articolul 35 din această directivă, intitulat „Conceptul de primă țară de azil”, prevede:

„O țară poate fi considerată ca primă țară de azil pentru un anumit solicitant în cazul în care acesta:

(a) a fost recunoscut ca refugiat în țara respectivă și încă se poate prevala de protecția respectivă sau

(b) beneficiază, cu alt titlu, de o protecție suficientă în țara respectivă, inclusiv de principiul nereturnării,

cu condiția să fie readmis în țara respectivă.

La aplicarea conceptului de primă țară de azil la situația personală a unui solicitant, statele membre pot lua în considerare articolul 38 alineatul (1). Solicitantului i se permite să conteste aplicarea conceptului de primă țară de azil în situația sa personală.”

13 Articolul 38 din aceeași directivă, intitulat „Conceptul de țară terță sigură”, prevede:

„(1) Statele membre pot să aplice conceptul de țară terță sigură numai atunci când autoritățile competente au certitudinea că în țara terță respectivă un solicitant de protecție internațională va fi tratat în conformitate cu următoarele principii:

(a) viața și libertatea sa nu sunt amenințate din motive de rasă, religie, cetățenie, apartenență la un grup social sau opinii politice;

(b) nu există niciun risc de vătămare gravă, astfel cum este definită în Directiva [2011/95];

(c) principiul nereturnării este respectat în conformitate cu Convenția de la Geneva;

(d) interdicția expulzării, prevăzută de dreptul internațional, cu încălcarea dreptului de a nu fi torturat și supus unor tratamente crude, inumane sau degradante, este respectată și

(e) există posibilitatea de a solicita recunoașterea statutului de refugiat și, în cazul în care acest statut este acordat, de a beneficia de protecție conform Convenției de la Geneva.

(2) Aplicarea conceptului de țară terță sigură se supune normelor prevăzute de dreptul intern, inclusiv:

(a) normelor care prevăd necesitatea existenței unei legături între solicitant și țara terță în cauză în baza căreia ar fi rezonabil ca persoana respectivă să se ducă în țara respectivă;

(b) normelor privind metodologia prin care autoritățile competente se asigură că unei anumite țări sau unui anumit solicitant i se poate aplica conceptul de țară terță sigură. Această metodologie include examinarea de la caz la caz a siguranței țării pentru un anumit solicitant și/sau desemnarea de către statul membru a țărilor considerate, în general, sigure;

(c) normelor conforme cu dreptul internațional, care permit o examinare individuală pentru a stabili dacă respectiva țară terță este sigură pentru un anumit solicitant, ceea ce, cel puțin, permite solicitantului să conteste aplicarea conceptului de țară terță sigură pe motivul că țara terță nu este sigură în situația sa personală. De asemenea, solicitantului i se permite să conteste existența unei legături între el și țara terță în conformitate cu litera (a).

(3) Atunci când pun în aplicare o decizie bazată exclusiv pe prezentul articol, statele membre:

(a) îl informează pe solicitant în mod corespunzător și

(b) îi furnizează un document prin care autoritățile țării terțe sunt informate, în limba țării respective, despre faptul că cererea nu a fost examinată pe fond.

(4) În cazul în care țara terță nu permite solicitantului să intre pe teritoriul său, statele membre se asigură că are acces la o procedură în conformitate cu principiile și garanțiile fundamentale prevăzute la capitolul II.

(5) Statele membre informează periodic Comisia [Europeană] despre țările cărora li se aplică acest concept în conformitate cu dispozițiile prezentului articol.”

Regulamentul (UE) 2024/1348

14 Directiva 2013/32 a fost abrogată prin Regulamentul (UE) 2024/1348 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 mai 2024 de stabilire a unei proceduri comune în materie de protecție internațională în Uniune și de abrogare a Directivei 2013/32/UE (JO L, 2024/1348), de la 12 iunie 2026, în conformitate cu articolul 79 alineatul (2) din acest regulament.

Dreptul elen

Legea privind protecția internațională

15 Nomos 4636/2019 peri diethnos prostasias kai alles diatakseis (Legea 4636/2019 privind protecția internațională și alte dispoziții) (FEK A' 169/1.11.2019), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Legea privind protecția internațională"), transpune în ordinea juridică elenă Directiva 2013/32.

16 Conform articolului 84 alineatul (1) litera (d) din Legea privind protecția internațională, autoritățile competente resping o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă în cazul în care o țară care nu este stat membru este considerată drept țară terță sigură pentru solicitant în temeiul articolului 86 din această lege.

17 Articolul 86 alineatul (1) din Legea privind protecția internațională stabilește condițiile cumulative pentru ca o țară terță să fie calificată drept „țară terță sigură".

18 În temeiul alineatului (2) al articolului 86 din această lege, îndeplinirea condițiilor prevăzute la alineatul (1) al acestui articol este examinată de la caz la caz și pentru fiecare solicitant în parte, cu excepția situației în care țara terță în discuție a fost desemnată ca fiind în general sigură și este inclusă în lista națională a țărilor terțe sigure. Dacă acesta este cazul, solicitantul de protecție internațională poate contesta aplicarea conceptului de „țară terță sigură" pentru motivul că țara terță în discuție nu este sigură în situația sa personală. Conform articolului 86 alineatul (3) din legea menționată, prin decret ministerial comun se stabilesc țările terțe desemnate ca fiind sigure pentru anumite categorii de solicitanți de azil, în funcție de caracteristicile personale, în vederea examinării cererilor de protecție internațională.

19 În temeiul articolului 86 alineatul (5) din aceeași lege, în cazul în care țara terță în cauză nu permite solicitantului să intre pe teritoriul său, cererea sa este examinată pe fond de autoritățile care sunt competente să adopte o decizie.

Primul decret ministerial comun și al doilea decret ministerial comun

20 În temeiul articolului 86 alineatul (3) din Legea privind protecția internațională, a fost adoptat Koini Ypourgiki Apofasi 42799/3.6.2021 „Kathorismos triton choron pou charaktirizontai os asfaleis kai katartisi ethnikou katalogou, kata ta orizomena sto arthro 86 tou nomou 4636/2019 (A'169)" [Decretul ministerial comun 42799/3.6.2021, „Stabilirea țărilor terțe desemnate ca fiind sigure și întocmirea unei liste naționale în conformitate cu dispozițiile articolului 86 din Legea 4636/2019 (A'169)"] (FEK B' 2425/7.6.2021) (denumit în continuare „primul decret ministerial comun").

21 Acest decret ministerial comun califică Republica Turcia drept „țară terță sigură” pentru solicitanții de protecție internațională care au ca țară de origine Siria, Afganistan, Pakistan, Bangladesh sau Somalia.

22 Primul decret ministerial comun a fost înlocuit câteva luni mai târziu prin Koini Ypourgiki Apofasi 458568/15.12.2021 „Tropopoiisi tis yp.ar. 42799/03.06.2021 koinis apofasis ton Ypourgon Exoterikon kai Metanastefsis kai Asylou «Kathorismos triton choron pou charaktirizontai os asfaleis kai katartisi ethnikou katalogou, kata ta orizomena sto arthro 86 tou nomou 4636/2019 (A’169)»” (B’2425) [Decretul ministerial comun 458568/15.12.2021 „Modificarea Decretului ministerial comun 42799/3.6.2021 al miniștrilor afacerilor externe și imigrației și azilului, intitulat «Stabilirea țărilor terțe desemnate ca fiind sigure și întocmirea unei liste naționale în conformitate cu dispozițiile articolului 86 din Legea 4636/2019 (A’169)» (B’2425)”] (FEK B’ 5949/16.12.2021) (denumit în continuare „al doilea decret ministerial comun”).

23 Acest decret ministerial comun desemnează din nou Republica Turcia drept o „țară terță sigură” pentru solicitanții care au ca țară de origine Siria, Afganistan, Pakistan, Bangladesh sau Somalia.

Litigiul principal și întrebările preliminare

24 Reclamantele din litigiul principal au introdus o acțiune în anulare la Symvoulio tis Epikrateias (Consiliul de Stat, Grecia), care este instanța de trimitere, împotriva primului decret ministerial comun și împotriva celui de al doilea decret ministerial comun pentru motivul, printre altele, că sunt contrare articolului 86 din Legea privind protecția internațională și articolului 38 din Directiva 2013/32.

25 În special, reclamantele din litigiul principal susțin, pe de o parte, că posibilitatea de a readmite în Turcia solicitanții de protecție internațională vizați de aceste decrete nu este asigurată „prin acorduri internaționale” și, pe de altă parte, că nu există nicio perspectivă rezonabilă ca solicitanții de protecție internațională să fie readmiși în Turcia întrucât această țară terță a înghețat din luna martie 2020 și de la pandemia de COVID-19 readmisiile unor astfel de solicitanți pe teritoriul său.

26 Din cererea de decizie preliminară reiese că, după ce a constatat că acțiunea în anulare era admisibilă numai în măsura în care era îndreptată împotriva celui de al doilea decret ministerial comun, instanța de trimitere a statuat că, în măsura în care reclamantele din litigiul principale reproșau lipsa unei obligații legale în sarcina Republicii Turcia de a readmite din Grecia solicitanți de protecție internațională, această critică trebuia respinsă. Astfel, ținând seama în special de Acordul UE-Turcia privind readmisia, instanța de trimitere a considerat că Republica Turcia și-a asumat o asemenea obligație legală.

27 În schimb, instanța de trimitere ridică problema respectării efective de către Republica Turcia a obligației legale menționate, ținând seama de împrejurarea, admisă de asemenea de autoritățile elene, că această țară terță a încetat să readmită pe teritoriul său, din luna martie 2020 și fără ca o astfel de împrejurare să pară că se poate schimba într-un viitor apropiat, solicitanții de protecție internațională ale căror cereri au fost respinse ca inadmisibile în Grecia în temeiul conceptului de „țară terță sigură”.

28 În această privință, instanța de trimitere menționează că există în rândul membrilor săi două interpretări distincte ale articolului 38 din Directiva 2013/32, cu privire la acest aspect.

29 Potrivit primei interpretări, cu care majoritatea membrilor care compun instanța de trimitere ar fi de acord, posibilitatea readmisiei solicitantului de protecție internațională în țara terță în cauză ar fi o condiție prealabilă pentru desemnarea acestei țări ca fiind o „țară terță sigură” în sensul articolului 38 din respectiva directivă, având în vedere în special obiectivul, amintit printre altele în considerentul (18) și care este de asemenea exprimat la articolul 31 alineatul (2) din directiva menționată, de a asigura soluționarea cât mai repede posibil a cererilor de protecție internațională. O altă interpretare nu ar face decât să prelungească durata examinării cererii de protecție internațională și incertitudinea cu privire la șederea solicitantului în țara în care și-a prezentat cererea, fără a exclude riscul ca acesta să fie returnat într-o țară în care ar putea fi persecutat și nici eventualitatea unei perturbări a relațiilor internaționale. De aici ar rezulta că un stat membru nu poate stabili printr-un act cu aplicabilitate generală că o țară terță este în general sigură, așa cum ar permite articolul 38 alineatul (2) din Directiva 2013/32, în cazul în care această țară terță nu garantează respectarea efectivă a obligației pe care și-a asumat-o de a admite sau de a readmite solicitanții de protecție internațională în cauză pe teritoriul său. În aceste condiții, ar trebui admisă acțiunea în anulare împotriva celui de al doilea decret ministerial comun.

30 Cu toate acestea, instanța de trimitere arată că, potrivit unei a doua interpretări a dispozițiilor Directivei 2013/32, condiția privind admisia sau readmisia efectivă a solicitanților de protecție internațională nu ar constitui un element de validitate a actului normativ care desemnează o țară ca fiind în general sigură, ci fie a actului individual prin care o cerere concretă de protecție internațională este respinsă ca inadmisibilă în temeiul conceptului de „țară terță sigură”, fie a executării unui astfel de act individual. În aceste condiții, ar trebui respinsă ca nefondată acțiunea în anulare împotriva celui de al doilea decret ministerial comun.

31 În aceste condiții, Symvoulio tis Epikrateias (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 38 din Directiva 2013/32 coroborat cu articolul 18 din [cartă] trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale (normative) care desemnează ca fiind în general sigură pentru anumite categorii de solicitanți de protecție internațională o țară terță care, deși și-a asumat obligația legală de a permite readmisia pe teritoriul său a acestor categorii de solicitanți de protecție internațională, nu permite în realitate, pentru o perioadă lungă (în speță, mai mult de 20 de luni), readmisia acestor categorii de solicitanți de protecție internațională fără să se fi luat în considerare posibilitatea modificării acestei practici în viitorul apropiat?

Sau în sensul că

2) readmisia în țara terță nu este o condiție cumulativă pentru adoptarea unui act național (normativ) care desemnează o țară terță ca fiind în general sigură pentru anumite categorii de solicitanți de protecție internațională, ci este o condiție cumulativă pentru adoptarea unui act individual de respingere a unei cereri specifice de protecție internațională ca inadmisibilă pentru motivul existenței unei «țări terțe sigure»?

Sau în sensul că

3) readmisia în «țara terță sigură» trebuie verificată numai la momentul executării deciziei, atunci când decizia de respingere a cererii de protecție internațională este întemeiată pe motivul privind «țara terță sigură»?”

Procedura în fața Curții

32 În cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere a solicitat Curții ca prezenta cauză să fie judecată potrivit procedurii accelerate, în temeiul articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, pentru motivul că un număr mare de persoane ar fi afectate de decizia Curții și că domeniul în discuție ar fi deosebit de sensibil.

33 La 31 martie 2023, președintele Curții a decis, după ascultarea judecătoarei raportoare și a avocatului general, că nu era necesar să se admită această cerere.

34 Într-adevăr, procedura accelerată constituie un instrument procedural destinat să răspundă unei situații de urgență extraordinare. Prin urmare, numărul important de persoane sau de situații juridice potențial vizate de întrebările adresate nu poate constitui, ca atare, o împrejurare excepțională de natură să justifice recurgerea la o procedură accelerată [a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 septembrie 2022, Bundesrepublik Deutschland (Suspendarea administrativă a deciziei de transfer), C-245/21 și C-248/21, EU:C:2022:709, punctele 33-35]. În plus, instanța de trimitere nu a menționat niciun element de natură să caracterizeze prezenta cauză ca intrând sub incidența unei situații excepționale de criză care nu ar permite în special autorităților naționale competente să prevadă măsurile necesare pentru a asigura examinarea cererilor de protecție internațională sau care ar împiedica în mod semnificativ funcționarea sistemului european comun de azil în așteptarea răspunsului Curții [a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 19 septembrie 2017, Magamadov, C-438/17, EU:C:2017:723, punctul 18, precum și Hotărârea din 22 septembrie 2022, Bundesrepublik Deutschland (Suspendarea administrativă a deciziei de transfer), C-245/21 și C-248/21, EU:C:2022:709, punctul 36].

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

35 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 38 din Directiva 2013/32, citit în lumina articolului 18 din cartă, trebuie interpretat în sensul că se opune reglementării unui stat membru care desemnează o țară terță ca fiind în general sigură în privința anumitor categorii de solicitanți de protecție internațională, în condițiile în care, în pofida obligației juridice pe care și-a asumat-o, această țară terță a suspendat, în mod general și fără o perspectivă previzibilă de evoluție în sens contrar, admisia sau readmisia acestor solicitanți pe teritoriul său.

36 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că articolul 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32 enumeră în mod exhaustiv situațiile în care statele membre pot considera o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă [Hotărârea din 8 februarie 2024, Bundesrepublik Deutschland (Admisibilitatea unei cereri ulterioare), C-216/22, EU:C:2024:122, punctul 26 și jurisprudența citată].

37 Astfel, articolul 33 alineatul (2) litera (c) din această directivă prevede posibilitatea unui stat membru de a considera o asemenea cerere ca inadmisibilă în cazul în care o țară care nu este stat membru este considerată ca „țară terță sigură” pentru solicitant, în temeiul articolului 38 din directiva menționată. Potrivit indicațiilor furnizate de instanța de trimitere, această posibilitate a fost transpusă în dreptul intern prin articolul 84 alineatul (1) litera (d) din Legea privind protecția internațională.

38 Din articolul 38 din Directiva 2013/32 reiese că aplicarea conceptului de „țară terță sigură” este subordonată respectării condițiilor cumulative prevăzute la alineatele (1)-(4) ale acestuia [Hotărârea din 19 martie 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, punctul 36, și Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Comisia/Ungaria (Incriminarea sprijinului acordat solicitanților de azil), C-821/19, EU:C:2021:930, punctul 36, precum și jurisprudența citată].

39 În primul rând, articolul 38 alineatul (1) din această directivă prevede că statele membre pot să aplice conceptul de „țară terță sigură” numai atunci când au certitudinea că în țara terță respectivă solicitantul de protecție internațională va fi tratat în conformitate cu principiile enunțate în mod expres la literele (a)-(e) ale acestei dispoziții.

40 În speță, din motivarea cererii de decizie preliminară reiese că instanța de trimitere a respins definitiv motivul invocat de reclamantele din litigiul principal, întemeiat pe nerespectarea de către Republica Turcia a respectivelor principii, astfel încât această instanță nu solicită Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea principiilor menționate.

41 În al doilea rând, potrivit articolului 38 alineatul (2) din directiva amintită, aplicarea conceptului de „țară terță sigură” se supune normelor prevăzute de dreptul intern. Aceste norme trebuie să includă printre altele normele care prevăd existența unei legături între solicitantul de protecție internațională și țara terță în cauză care ar face rezonabilă deplasarea acestui solicitant spre țara respectivă, norme privind metodologia aplicată de autoritățile competente pentru a se asigura că unei anumite țări sau unui anumit solicitant de protecție internațională i se poate aplica conceptul de „țară terță sigură”, precizându-se că această metodologie trebuie să prevadă o examinare de la caz la caz a siguranței țării pentru un anumit solicitant și/sau desemnarea de către statul membru a țărilor considerate în general sigure, și norme conforme cu dreptul internațional, care permit o examinare individuală pentru a stabili dacă țara terță este sigură pentru un anumit solicitant de protecție internațională și care permit solicitantului respectiv să conteste atât aplicarea conceptului de „țară terță sigură” în raport cu situația sa personală, cât și existența unei legături între el însuși și țara respectivă.

42 În al treilea rând, articolul 38 alineatul (3) din Directiva 2013/32 impune statelor membre, atunci când pun în aplicare o decizie bazată exclusiv pe conceptul de „țară terță sigură”, să îl informeze pe solicitant în mod corespunzător și să îi furnizeze un document prin care autoritățile țării terțe sunt informate, în limba țării respective, despre faptul că cererea de protecție internațională nu a fost examinată pe fond. În plus, în temeiul articolului 38 alineatul (4) din directiva amintită, în cazul în care țara terță în cauză nu permite solicitantului să intre pe teritoriul său, statele membre trebuie să se asigure că această persoană are acces la o procedură în conformitate cu principiile și garanțiile fundamentale prevăzute în capitolul II din directiva menționată.

43 Rezultă, așadar, în primul rând, din modul de redactare a articolului 38 din Directiva 2013/32 că acesta autorizează un stat membru să desemneze, printr-un act cu aplicabilitate generală, precum al doilea decret ministerial comun, o țară ca fiind o țară terță în general sigură pentru anumiți solicitanți de protecție internațională.

44 Astfel, *primo*, trebuie, pe de o parte, să se arate că metodele care trebuie să fie aplicate de statele membre pentru a se asigura că conceptul de „țară terță sigură” poate fi aplicat unei anumite țări și la care se referă articolul 38 alineatul (2) litera (b) din această directivă prevăd o examinare de la caz la caz a siguranței țării în cauză pentru un anumit solicitant „și/sau desemnarea de către statul membru a țărilor [terțe] considerate în general sigure”. Pe de altă parte, faptul că

articolul 38 alineatul (2) litera (c) din directiva menționată obligă statele membre să stabilească norme care permit o examinare individuală pentru a stabili dacă țara terță în cauză este sigură pentru un anumit solicitant, garantându-i în special posibilitatea de a contesta aplicarea conceptului de „țară terță sigură” pentru motivul că țara terță în cauză nu este sigură în cazul său particular, implică în mod necesar faptul că un stat membru este autorizat să desemneze printr-un act cu aplicabilitate generală o asemenea țară terță ca fiind în general sigură.

45 *Secundo*, această interpretare este confirmată de considerentele (44) și (46) ale Directivei 2013/32, care fac referire în mod expres la stabilirea unor „principii comune pentru […] desemnarea de către statele membre a țărilor terțe ca sigure” și, respectiv, la luarea în considerare a anumitor informații și documente în cazul în care statele membre „desemnează țări ca fiind sigure prin adoptarea de liste în acest sens”.

46 *Tertio*, trebuie arătat că articolul 38 din Directiva 2013/32 nu condiționează validitatea actului cu aplicabilitate generală prin care un stat membru desemnează o țară terță ca fiind în general sigură de dovedirea faptului că solicitanții de protecție internațională în cauză sunt efectiv admiși sau readmiși pe teritoriul acestei țări terțe.

47 Astfel, pe de o parte, admisia sau readmisia dovedite ale acestor solicitanți în țara terță menționată nu figurează printre normele enumerate la articolul 38 alineatul (2) din această directivă, cărora le este subordonată aplicarea conceptului de „țară terță sigură” în statele membre. Pe de altă parte, din articolul 38 alineatul (4) din directiva menționată, care precizează că, „în cazul în care țara terță [sigură în cauză] nu permite solicitantului să intre pe teritoriul său, statele membre se asigură că această persoană are acces la o procedură în conformitate cu principiile și garanțiile fundamentale prevăzute la capitolul II [din Directiva 2013/32]”, rezultă în mod implicit că considerarea unei țări terțe drept o „țară terță sigură” este compatibilă cu refuzul acestei țări de a admite sau de a readmite solicitanți de protecție internațională pe teritoriul său.

48 Așadar, din această din urmă dispoziție rezultă că, atunci când un stat membru a desemnat printr-un act cu aplicabilitate generală o țară terță ca fiind în general sigură, în pofida suspendării de către aceasta din urmă a posibilității solicitanților de protecție internațională de a intra pe teritoriul său, respectivul stat membru trebuie să asigure fiecăruia dintre solicitanții vizați dreptul de a avea acces la o procedură în vederea examinării cererii sale de protecție internațională.

49 În ceea ce privește, în al doilea rând, contextul articolului 38 din Directiva 2013/32, trebuie să se ia în considerare articolul 35 din această directivă, care se referă la un alt motiv de inadmisibilitate a unei cereri de protecție internațională decât cel menționat la punctul 37 din prezenta hotărâre.

50 Așa cum se precizează la articolul 35, o țară poate fi considerată ca „primă țară de azil” pentru un anumit solicitant în cazul în care acesta fie a fost recunoscut ca refugiat în țara respectivă și încă se poate prevala de protecția respectivă, fie beneficiază, cu alt titlu, de o protecție suficientă în țara respectivă, inclusiv de principiul nereturnării, „cu condiția [în ambele cazuri] ca [acest solicitant] să fie readmis în țara respectivă”.

51 Prin urmare, spre deosebire de ceea ce reiese din articolul 38 alineatul (4) din Directiva 2013/32 cu privire la conceptul de „țară terță sigură”, articolul 35 din această directivă subordonează aplicarea în statele membre a conceptului de „primă țară de azil” condiției ca solicitantul să fie efectiv readmis în țara astfel desemnată.

52 În al treilea rând, interpretarea articolului 38 din Directiva 2013/32 potrivit căreia acest articol nu subordonează desemnarea unei țări terțe ca fiind în general sigură condiției ca țara terță în cauză să admită sau să readmită în realitate solicitanții de protecție internațională pe teritoriul său, care se deduce din modul său de redactare și din contextul său, nu contravine, contrar celor indicate de instanța de trimitere, obiectivelor Directivei 2013/32. Ea nu contravine în special obiectivului, evidențiat în considerentul (18) al acestei directive, potrivit căruia, printre altele în interesul solicitanților de protecție internațională, cererile de protecție internațională trebuie să facă obiectul unei decizii cât de repede posibil, fără a aduce atingere unei examinări adecvate și complete (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 iulie 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punctul 53 și jurisprudența citată).

53 Astfel, după cum s-a arătat la punctul 48 din prezenta hotărâre, din articolul 38 alineatul (4) din Directiva 2013/32 reiese că suspendarea admisiei sau a readmisiei solicitanților de protecție internațională pe teritoriul unei țări terțe desemnate ca fiind în general sigură de către un stat membru are drept consecință faptul că acest stat membru va trebui să se asigure că solicitanții respectivi au acces la o procedură în conformitate cu principiile și garanțiile fundamentale prevăzute la articolele 6-30 din Directiva 2013/32, care figurează în capitolul II din aceasta.

54 Rezultă că, în cazul în care se stabilește că țara terță desemnată ca fiind în general sigură de către un stat membru nu admite sau nu readmite în realitate solicitanții de protecție internațională în cauză, acest stat membru nu poate respinge cererile lor de protecție internațională ca inadmisibile, în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2013/32. În plus, statul membru menționat nu poate amâna în mod nejustificat examinarea acestor cereri și trebuie, printre altele, să se asigure că această examinare se desfășoară în mod individual, în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) litera (a) din aceeași directivă și cu respectarea termenelor prevăzute la articolul 31 din aceasta din urmă.

55 Având în vedere considerațiile care precedă, nici interpretarea articolului 38 din Directiva 2013/32 reținută la punctul 52 din prezenta hotărâre nu este de natură să priveze de efect util dreptul recunoscut solicitantului de protecție internațională, astfel cum este consacrat la articolul 18 din cartă și concretizat prin această directivă, de a obține statutul de beneficiar de protecție internațională atunci când sunt îndeplinite condițiile impuse de dreptul Uniunii [a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 februarie 2024, Bundesrepublik Deutschland (Admisibilitatea unei cereri ulterioare), C-216/22, EU:C:2024:122, punctul 39].

56 În consecință, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 38 din Directiva 2013/32, citit în lumina articolului 18 din cartă, trebuie interpretat în sensul că nu se opune reglementării unui stat membru care desemnează o țară terță ca fiind în general sigură în privința anumitor categorii de solicitanți de protecție internațională, în condițiile în care, în pofida obligației juridice pe care și-a asumat-o, respectiva țară terță a suspendat, în mod general și fără o perspectivă previzibilă de evoluție în sens contrar, admisia sau readmisia acestor solicitanți pe teritoriul său.

Cu privire la a doua și a treia întrebare

57 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, în lumina căruia instanța de trimitere va fi în măsură să soluționeze litigiul principal, care privește doar validitatea unei dispoziții normative care desemnează Republica Turcia ca fiind o „țară terță sigură” pentru anumite categorii de solicitanți de protecție internațională, nu este necesar să se răspundă la a doua și la a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

58 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 38 din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, citit în lumina articolului 18 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,

trebuie interpretat în sensul că

nu se opune reglementării unui stat membru care desemnează o țară terță ca fiind în general sigură în privința anumitor categorii de solicitanți de protecție internațională, în condițiile în care, în pofida obligației juridice pe care și-a asumat-o, respectiva țară terță a suspendat, în mod general și fără o perspectivă previzibilă de evoluție în sens contrar, admisia sau readmisia acestor solicitanți pe teritoriul său.

Semnături